

[Indenrigsministeren.]

langt frem. Dermed være ikke givet nogen garanti for, at forslaget kan ligge klar til oktober, men man har i hvert fald lov til at håbe det, og for mit vedkommende tror jeg, det vil blive tilfældet.

Det ærede medlem hr. Axel Sørensen takker jeg for tilslutningen til lovforslagene, og denne tak omfatter også det ærede medlem hr. Sigsgaard. Til det ærede medlem hr. Iver Poulsen vil jeg gerne sige, at hvis der står en tredjedel i fremsættelsen, så er skylden ikke min. Det er en skriftlig fremsættelse, og jeg har set i manuskriptet, at der står en tolvtedel. Jeg jamrer lidt over for formanden over, at noget sådant kan ske; den højtærede formand ved jo, hvor det ophidser det ærede medlem hr. Iver Poulsen. Jeg takker i øvrigt for modtagelsen af lovforslaget.

Formanden: Vi andre bevarer koldblodigheden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Herløv Larsen: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse.

(Lovforslaget (nr. 154) findes i tillæg A. sp. 2169, fremsættelsen i tidenden sp. 3495).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Erhard Jakobsen: Under behandlingen af omsorgsloven for vistnok snart et par år siden tillod jeg mig at blande mig i debatten og pegede over for den højtærede socialminister på, at det i og for sig ville være en

logisk fortsættelse af det offentliges omsorgsbestræbelser over for vore ældre medborgere, om man, på samme måde som man byggede plejehjem og en række andre institutioner, prøvede at sørge for, at de ældre medborgere, der allerede boede i eget hus, også kunne forblive dér helt op i en høj alder. Jeg pegede på en lang række mentale fordele, der måtte være forbundet med, at man kunne blive i de vante omgivelser og gå og pleje de ting, som man i mange tilfælde under store ofre og stor indsats havde skabt.

Den højtærede socialminister glædede mig med at love, at han ville bede sin kollega den højtærede indenrigsminister om at se venligt på dette spørgsmål, og i tillid til, at det ville ske, gik jeg hjem til kommunen, hvor jeg har et lille job at udføre og en viceborgmester, som jeg håber kan få løn for at hjælpe mig. Vi vedtog i Glad-sakse kommunalbestyrelse i marts måned sidste år et forslag om, at vi under forventet godkendelse i indenrigsministeriet ville til-lade parcelhusejere, som var fyldt 65 år og var ubemidlede, efter ansøgning at få fritagelse for betaling af de på ejendommen hvilende skatter og afgifter — vi tog kun kommunen og amtskommunen med, for vi var så optimistiske at tro, at ejendomsskat-ten til staten ville være afviklet, inden dette skulle træde i kraft, og endvidere også af-gifter til veje og kloaker — mod at de på-gældende ejere til kommunen udstedte et skadesløsbrev, der for en periode på 5 eller 10 år kunne give kommunen sikker-hed for, at de af fritagelsen omfattede beløb ville blive betalt til kommunen, såfremt ejendommen overgik til anden ejer. Vi gennemførte det i et kommunalbestyrelses-møde i marts 1964 med forventet virkning fra 1. april 1965. Det når vi vel næppe, men vi har ikke været så forfærdelig meget for optimistiske, og jeg håber heller ikke, vi har været for optimistiske, når vi regnede med i det høje ting at finde forståelse for vore synspunkter og et pænt stort flertal for at gennemføre det lovforslag, som den højtærede indenrigsminister nu har glædet os med at fremsætte.

Den højtærede indenrigsministers frem-sættelse har været skriftlig, og derfor har den højtærede minister ikke haft mulighed for at lægge så megen varme i fremsættel-

[Erhard Jakobsen.]

sen, som han sikkert ellers gerne ville have gjort, men så må jeg jo sørge for at gøre det, og jeg gør det meget gerne. Lovforslaget, som det foreligger her, ser yderst beskedent ud, og der er ikke tvivl om, at de økonomiske konsekvenser især for staten — for der er ingen — men også for kommunerne er meget beskedne og meget overskuelige. Jeg er ganske sikker på, at for en lang række ældre medborgere bliver virkningerne af den allerstørste betydning; jo ældre man bliver, desto større bliver selv de små problemer, desto større bliver selv de små beløb, man skal erlægge, og desto større bliver truslen, man har hængende over hovedet, om, at man ikke kan forvente at blive på det sted, som man med stor møje og besvær har skabt sig.

Jeg mødte første gang problemet i min kommune i forbindelse med det for alle kommunalfolk så velkendte, at kommunen overtager en villavej som offentlig bivej. Det kostede små 2.000 kr., som grundejerne ved den pågældende bivej skulle betale over en årrække. Det er kun 100-150-200 kr. om året, man skal betale, men selv det medfører for mange ældre medborgere ganske alvorlige vanskeligheder. De meldte sig med det spørgsmål, om kommunen ikke kunne udlægge beløbene for dem og lade det tinglyse som gæld på ejendommen. Vi undersøgte det i indenrigsministeriet, men det var ikke muligt. Det gav mig første gang ideen til at gå den vej, der her er tale om. Nu er ideen altså udvidet til at omfatte alle de offentlige afgifter, som hviler på en ejendom.

Der er selvfølgelig to hovedhensyn at tage, når folketinget skal drøfte dette lovforslag. Det første og vigtigste hensyn er hensynet til de borgere, det drejer sig om. Jeg har set enkelte dagblade, åbenbart ud fra et vældigt kendskab dels til lovforslaget, dels til de ældres forhold, udbasunere, at dette her var et forsøg på at få lokket husene væk fra vore ældre medborgere. Man har øjensynlig helt overset, at det naturligvis beror på frivillighed. Det er overladt til den enkelte borger, om han overhovedet vil søge om denne indfrysning af skatterne eller han ikke vil.

Andre blade har endda selv peget på, at det var tvivlsomt, om der overhovedet var

nogle ældre, der ville benytte sig af dette tilbud. De ville sikkert meget hellere gå hen i kreditforeningen og optage et større lån; så kunne de være herrer i deres eget hus, hvorimod de, hvis det var kommunen, der havde et indestående i huset, ikke var det. Pokker se forskellen, jeg kan i hvert fald ikke! Men man overser også ved dette sidste argument en psykologisk set meget vigtig ting. Når man er kommet op i årene, så stifter man ikke ny gæld; man gør det i alt fald meget, meget nødtigt. Og man overser én ting til: selv om de årlige renter og afdrag ikke drejer sig om særlig store beløb, skal der dog alligevel af et lån på 10.000 kr. betales et for en folkepensionist ganske anseligt beløb. Det vil sige, at optagelse af et lån, hvorved man kunne frigøre sig for nogle af disse skatter over en årrække, vil medføre andre udgifter, hvormod forudsætningen for dette lovforslag er, at de ældre medborgere kan sidde i deres hus uden nogen art af udgift til det offentlige. Og finansieringen deraf er meget enkel og ligetil; den består nemlig i, at for et ganske almindeligt parcelhus i alle de områder af landet, hvor skatterne spiller en rolle for et parcelhus, vil husets værdi stige med ca. 5.000 kr. om året, i alt fald, hvis det bliver ved at gå, som det er gået hidtil — og der er vel ikke væsentlig grund til at vente nogen helt fantastisk ændring deri.

Lad os antage, at skatterne maksimalt udgør 1.000 kr. om året; så vil det sige, at det er meget nemt ud af den værdistigning, der finder sted på huset, at finansiere skatterne. Der er ikke sket nogen formueforringelse, der er ikke sket noget formueforbrug, og der er heller ikke — og det siger jeg med venlig adresse til de dagblade, som har undersøgt sagen så omhyggeligt — tale om, at det offentlige efter dette kommer til at eje en større del af husets værdi end før — tværtimod. Når det offentlige lægger sig på 1.000 kr., har ejeren selv erhvervet en formuestigning på 4.000 kr., hvis alt blot går nogenlunde, som det er gået indtil dato.

Derfor er der intet at frygte for ældre medborgere, hvis dette forslag vedtages, og skulle de endelig frygte noget, kan de bare lade være med at søge om fritagelse; så sker der dem ingenting. Der er i hvert fald

[Erhard Jakobsen.]

ikke tale om noget, som skulle få folketinget til at lade være med at vedtage en sådan lovgivning.

Dernæst er der hensynet til kommunerne, men her gælder det samme: det er overladt til kommunalbestyrelserne selv at skønne, om de vil træffe sådanne foranstaltninger eller ej, og i hvilket omfang de vil gøre det. De står ganske frit. Det er ved adskillige paragraffer direkte fastslået, at ingen kommunalbestyrelse kan over for nogen myndighed eller over for en domstol — i hvert fald meget, meget usikkert — drages til ansvar for, om man har sagt ja i ét tilfælde og nej i et andet tilfælde. Kommunalbestyrelsen har fuld frihed til at skønne over, om den overhovedet vil gennemføre en sådan ordning, og om den vil give hr. Hansen, men ikke hr. Petersen denne fritagelse. Man kan bl. a. her tage hensyn til, hvor stor gæld der er på ejendommen i forvejen. Og man kan være temmelig rolig: der er vist ikke mange borgere over 65 år, der har mere end 4.000-5.000 kr.s gæld i deres hus — det vil være temmelig ualmindeligt. Disse mennesker har jo netop villet sikre sig at bo billigt på deres gamle dage, og resultatet af det er så blevet, at de bor dyrt, fordi de ingenting har at trække fra i skat og kommer til at betale en hel del, fordi man ikke har noget at trække fra.

Her vil jeg for øvrigt gerne henlede opmærksomheden på, at med alle de fordele, jeg synes lovforslaget øjensynlig rummer, og trods alle de sikkerhedsforanstaltninger, der er truffet for at komme til at gavne de ældre på den rigtige måde, har man alligevel ikke fået taget misteltenen i ed — og det kan den højtærede indenrigsminister ikke gøre inden for sit område — det er det gule ejendomsskema, jeg tænker på. Det er vist en almindelig erfaring for kommunalfolk, at hvis man tager en villavej og deler beboerne, grundejerne langs denne villavej, op i 2 grupper: skatteydere med en skattepligtig indtægt på over 15.000 kr. og skatteydere med en skattepligtig indtægt på under 15.000 kr., vil man i reglen konstatere, at alle de, der har over 15.000 kr. i skattepligtig indtægt, har underskud på deres hus, medens alle de, der har under 15.000 kr. i skattepligtig

indkomst, har overskud på deres hus; og blandt dem, der har overskud på deres hus, er samtlige folkepensionister.

Skulle vi her i folketinget begå den i mine øjne usandsynlige dumhed at godkende, at der skulle beregnes 6 pct. som indkomst af et hus ved den kommende vurdering, som kommer til at ligge 125 pct. over den nuværende, kan selv et lovforslag som dette ikke redde de ældre medborgere fra at blive jaget væk fra deres hus; for så kommer de til at betale endnu mere i indkomstskat, end vi her vil fritage dem for at betale; det vil nemlig ikke kunne ordnes ad denne vej. Men jeg går ud fra, at vi aldrig vil begå en sådan dumhed i det høje ting.

Lovforslaget indebærer, så vidt jeg kan se, ikke nogen som helst risiko for nogen som helst interesse, som det høje ting er sat til at varetage. Jeg tror, at vi fra alle partiers side roligt kan sige, at her er der en lejlighed til at omsætte nogle af alle de mange og smukke ord, alle har brugt til at fortælle, hvor velsignet det er, at folk bor i eget hus — og hvor velsignet det er, også for samfundet, at så mange mennesker har sparet op og sat noget ind på at bevare dette hus — i praksis og vise, at man også mener noget med det.

Jeg anbefaler hermed på mit partis og på Gladsaxe kommunes vegne lovforslaget på bedste måde.

Thisted Knudsen: Det kan næppe undre nogen, at det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen talte med så stor varme og så stor overbevisning. Jeg må også erkende, at der ikke i den højtærede indenrigsministers fremsættelse blot er en brøkdæl af den varme, som det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen gav udtryk for.

Ved umiddelbar beskuelse erkender jeg blankt, at dette lovforslag egentlig tager sig uhyre charmerende ud, men ved nærmere bekendtskab med det får man ikke alene visse betænkeligheder, men endog bange anelser.

Af den højtærede indenrigsministers fremsættelses-, hvad skal jeg sige, fremsættelses-skrift fremgår det, at man har forelagt forslaget for de forskellige kommunale organisationer. De svar, som ministeren har modtaget herfra, fremgår hverken af

[Thisted Knudsen.]

bemærkningerne eller af ministerens skriftlige fremsættelse. Ministeren oplyser dog, at kommunerne har betænkeligheder, men så trøster ministeren sig ganske roligt med, at de ikke direkte tager afstand fra forslaget. Jeg må spørge den højtærede minister, om den omstændighed, at kommunerne ikke tager afstand, men kun udtaler betænkeligheder, er tilstrækkelig til, at man kommer med et lovforslag af denne beskaffenhed.

Det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen var jo inde på de vanskeligheder, som ældre kan få, når de bor i eget hus. Det bestrider vi selvfølgelig ikke, men vi har egentlig en meget bedre løsning på dette problem. Jeg har mange, mange gange fra denne talerstol argumenteret imod den beskatning af fast ejendom, som finder sted i Danmark, ikke mindst i det ærede medlem hr. Erhard Jakobsens kommune og i andre omegnskommuner. Vi har sagt, at denne form for beskatning medfører en belastning af boligen, som efter vor opfattelse er urimelig. Vi har mange, mange gange i det høje tingstillet forslag om at indskrænke denne form for beskatning; vi har gjort det også for nylig; egentlig var dette langt, langt mere effektivt end at komme med et lovforslag af denne beskaffenhed for en vis gruppe af parcelhusejere, fyldt 65 år, og som opfylder visse indtægtsbetingelser. Hvorfor man just stopper dér, ved jeg ikke; andre kan sidde lige så hårdt i det, og det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen kunne holde en lige så god tale for nogle, der måske kun havde 15.000 kr.s indtægt, hvad ved jeg, men hvis økonomiske forhold egentlig var langt vanskeligere. At løsningen på problemet skulle være, at skatter og afgifter blev samlet op og infrosset i ejendommen som en prioritet, der dog tilhører kommunen, tror mit parti, når man tager alt i betragtning, ikke på et saglig forsvarligt.

Vi erkender altså, at der kan være problemer for visse mennesker, men vi kan ikke se, at det kan være rigtigt, at disse problemer skal løses af det offentlige. Man kunne lige så godt pege på andre grupper af befolkningen, for hvem f. eks. personskatterne virker meget belastende på grund af mange forskellige forhold. Sammenligningsgrundlaget er måske ikke helt det

samme, men vanskelighederne for de pågældende er i hvert fald de samme.

Ud fra disse betragtninger kan vi ikke se, at det er rigtigt at gå den vej. Det må være en privat opgave at hjælpe de pågældende; det må være det offentliges opgave at indrette beskatningen af boligen således, at den ikke får virkninger af den karakter, som det ærede medlem her har omtalt.

For at skaffe fuld klarhed over mit partis stilling kan jeg sige, at vi desværre ikke på det foreliggende grundlag kan medvirke til, at dette lovforslag bliver ophøjet til lov.

Gottschalek-Hansen: Rent umiddelbart føler jeg mig tiltalt af den tanke, der ligger til grund for det foreliggende lovforslag. Det konservative folkeparti vil gerne medvirke til, at der skabes sikkerhed for, at ældre medborgere og invaliderede, som bliver mindrebemidlede — alt i henhold til loven om boligbyggeri § 117, altså medborgere, der har en indtægt på 12.400 kr. plus 710 kr. pr. barn — hjælpes til at klare deres ejendomsskatter, således at de fortsat og vedvarende kan bebo de parcelhuse, de har.

Men selve den omstændighed, at et lovforslag som det foreliggende kan fremsættes, synes jeg i sig selv er et bevis på, at der er noget forkert ved loven om vurdering og beskatning af fast ejendom. Hvis det udvalg, der i øjeblikket arbejder med denne lov, når at afslutte sit arbejde — det er måske nu meget uvist — skal vi pr. 1. august i år til at gennemføre den 13. alm. vurdering. Ligningsmyndighederne, personificeret i ligningschef Bang, har klart tilkendegivet, at den, for så vidt angår parcelhuse, vil betyde en opskrivning af ejendomsværdien på i gennemsnit 100 pct. I henhold til lovens § 6 skal en ejendom vurderes til, hvad den er værd i handel ogandel. Jeg vil ikke bestride, at man kan lægge handelsværdien til grund ved fastsættelsen af en ejendoms værdi, men jeg er ikke sikker på, at det er den rigtige værdiansættelse. En handelsværdi er nu engang udtryk for og bestemt af tilbud og efterspørgsel, og når vi engang når frem til en situation, hvor boligproblemet ikke er så fortvivlet, som det i øjeblikket er tilfældet, hvor der er boliger nok, hvor der er ejendomme nok, hvor handelen ikke

[Gottschalck-Hansen.]

bliver så kompliceret og vanskelig, og hvor efterspørgslen ikke bliver så udpræget, som den i øjeblikket er, vil det selvsagt påvirke handelspriserne. Derfor vil jeg i og for sig ønske, at det udvalg, der arbejder med loven om vurdering og beskatning af fast ejendom, kunne nå frem til at andet vurderingsgrundlag. Det er jo en fiktiv værdi, parcelhusejerne får — det gælder ikke alene de mindrebedemlede, men alle, som sidder i egen ejendom — efter det, man har oplevet hvert tredje eller fjerde år med en opskrivning af værdien på 100, måske 125 pct.

Med henblik på det foreliggende lovforslag har jeg sagt, at ideen eller tanken om at hjælpe mindrebedemlede vil det konservative folkeparti støtte, men vi nærer unægtelig — ligesom det ærede medlem hr. Thisted Knudsen på partiet venstres vegne har givet udtryk for det — store betænkeligheder ved at betræde de veje, som dette lovforslag anviser.

Der findes i selve lovforslaget mange skønhedspletter, synes jeg. Alene den omstændighed, at det ligger til kommunerne selv at bestemme, hvorledes de vil reagere, kan medføre en social forskelsbehandling. Det er vi ikke interesserede i, men vi er sandelig heller ikke interesserede i, at der skabes et nyt pengeinstitut, finansieringsinstitut, kreditinstitut, om man vil, der efter kreditforeninger og hypotekforeninger indskyder i ejendommen en tredjeprioritet eller — hvis der er private penge — en fjerdeprioritet, hvor det er de kommunale myndigheder, der står som långivere.

En tidligere socialdemokratisk minister sagde forleden dag til mig, da vi drøftede dette lovforslag: gæld er nu ikke den bedste arv, man kan give sine børn. Men rent bortset fra dette skal vi jo hjælpe de mennesker, der lever og bor i disse ejendomme, og jeg synes, det, der nu foreslås, er en noget kunstig og utilfredsstillende måde at hjælpe dem på.

Det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen var, da vi kæmpede mod loven om grundværdistigningsafgift, helt all right i sin stilling til det urimelige i den og også ud fra den tanke, at denne lov indskød prioriteter i ejendommene. Ja men det er netop det, vi nu vil gøre på anden vis. Det kan det

konservative folkeparti ikke være med til. Vi har for adskillige år siden på vort landsrådsmøde og gang på gang også fra denne talerstol givet udtryk for, at vi ønsker en forenkling af hele ejendomsbeskatningen. Vi vil have statsgrundskylden væk. Så vidt jeg har forstået det høje ting, er man enig i den betragtning. Vi vil have amtsbeskatningen lagt om, således at den ikke, som det har været tilfældet i mange år indtil 1961, udelukkende hviler som en byrde på grundværdien. Vi vil have den afviklet fuldstændigt, og vi ønsker, at alle ejendomsbeskatninger skal samles om den kommunale beskatning. I det foreliggende lovforslag tales netop om, at kommunerne skal yde lån til statsgrundskyld, til amtskatter og så selvfølgelig til kommunerne selv. Man udlåner altså, om jeg så må sige, penge, man selv skal have.

Jeg vil gerne være med til at arbejde på en saglig løsning af selve ideen og tanken. Det konservative folkeparti er fuldt ud klar over, at der er noget galt med ejendomsbeskatningen, og at den kan ramme unødigt hårdt for medborgere, som går på pension, eller som skal leve af folkepension, eller som af andre grunde får en mindre indtægt. Jeg tilsiger velvilje til en løsning i et udvalgsarbejde, men jeg kan ikke på det grundlag, der her er givet, give tilsagn om, at det er den rette vej, man betræder.

Jeg vil gerne have undersøgt, hvad det vil betyde i penge, hvis man ganske enkelt nedsætter skatten for disse mennesker. Så vidt jeg forstod det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen, kan det vist ikke blive gigantiske summer, det drejer sig om, og det vil være et skridt i den retning, som vi gerne vil frem ad: en forenkling af ejendomsbeskatningen og en nedsættelse af den skat, der hviler på boligen. Som sagt, selve tanken og ideen finder vi tiltalende, den vil vi gerne være med til at fremme, men jeg håber, det bliver på et andet grundlag, og jeg anbefaler og beder den højtærede minister give udtryk for herfra, om regeringen mener, det kan gøres ved en almindelig nedsættelse af skatten for disse mennesker.

Svend Haugaard: Da mit partis ordfører i denne sag, det ærede medlem hr. A. C. Normann, for et øjeblik siden måtte gå til et andet møde, skal jeg på hans vegne

[Svend Haugaard.]

knytte nogle bemærkninger til lovforslaget.

Der er ingen tvivl om, at der hos en del mindstbemidlede parcelhusejere kan opstå vanskeligheder ved at blive siddende i deres huse, efterhånden som stigningen i jordpriserne er blevet meget større end de stigninger, de pågældende med rimelighed kunne forudse, da de ud fra en vurdering af, hvad boligen ville komme til at koste dem, købte deres hus. Vi kender i øvrigt det samme fra den hvilende grundstigningsskyld, uden at jeg i øvrigt skal drage direkte sammenligning mellem dette og det foreliggende lovforslag med hensyn til detailvilkårene.

Der ligger efter det radikale venstres mening en del rigtige tanker i dette lovforslag, også dette, at ordningen er frivillig for kommunerne, at de pågældende skal være mindstbemidlede, samt at der er sat en aldersgrænse, selv om man kan synes, den kan være rigelig høj i visse særtilfælde. Det er nok rigtigt, at der kan dispenseres under særlige forhold.

Vi mener, det må være en bestemt betingelse, at lånet forfalder ved totalt ejerskifte, det vil sige når begge ægtefæller er døde og de ikke efterlader sig enligstillede børn, som hele tiden har levet hos forældrene, og som ved disses død ikke er unge længere. Vi mener, at der i sådanne tilfælde kan tænkes menneskelige forhold, som kan begrunde en vis åbning i reglerne.

Det radikale venstre vil med interesse deltage i en videre behandling af lovforslaget.

Jeg må måske tilføje, at vi kan nære visse betænkeligheder med hensyn til administration og bekostning i forbindelse med de årlige tinglysninger af de stigende lån, men det er ting, man kan drøfte nærmere i udvalget.

Poul Dam: Det problem, som den højtærede ministers forslag sigter mod at løse, er et ganske reelt problem for mange mindstbemidlede og herunder naturligvis særlig for mange gamle. Det er dog noget forbløf-

fende, at de to ærede, bekymrede ordførere for venstre og de konservative i den anledning føler grund til at tale om, at der skal skattnedsættelse til på ejendomsskatteområdet, eller at hele grundlaget for ejendomsbeskatningen skulle være forkert. Efter vor mening har både de vurderinger, der er foregået — også den forestående — og den grundskyld, der skal betales, en sund og rimelig funktion i samfundet.

Imidlertid er det klart, at der navnlig i forbindelse med den forestående vurdering er problemer, der må løses, og vi tror, at den vej, man her slår ind på, på mange måder er rimelig og rigtig. Helt så højt op som det ærede begejstrede medlem hr. Erhard Jakobsen kan jeg dog ikke komme, det ligger ikke helt for mig, og det er måske også meget godt.

Jeg tror ikke, lovforslaget er nær vidtgående nok. Dels forekommer det mig at være tvivlsomt, om denne ordning skal være fuldstændig frivillig for kommunerne; det kan give et socialt skel, som det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen så rigtigt sagde. Det måtte for os at se være rigtigt, at alle kommuner fik pligt til at yde sådanne lån til den gruppe over 65 år, der er mindstbemidlet. Der kunne desuden være grund til at se på, om der ikke over grænsen for de mindstbemidlede er en hel del, som også har økonomiske vanskeligheder af en sådan art, at en låneordning ville være rimelig, og man kunne have en ordning, hvorefter kommunerne — efter skøn i hvert enkelt tilfælde — kunne yde sådanne lån til disse lidt mere bemidlede, men dog stadig mindre bemidlede parcelhusejere.

Det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen var i denne forbindelse inde på de problemer, der opstår i sammenhæng med det gule ejendomsskema og de vurderingsforhøjelser, som formodentlig — og jeg tillader mig at sige forhåbentlig — forestår, fordi det vil være rimeligt med det prisniveau, vi faktisk har; dette ville medføre, at mange af de gamle kom til at sidde med væsentligt højere indkomstskat, og at der her ville

[Poul Dam.]

opstå nogle problemer for dem, som ikke var forudset, og som de vist heller ikke ønskede. Jeg kan dog her gøre opmærksom på, at det hele kunne klæres, hvis vi afskaffede det gule ejendomsskema, hvis man kom bort fra hele den ordning, som giver en række urimeligheder ikke alene for de gamle, men også for forfærdelig mange andre.

Vi er altså enige i, at der her er en vej, der må betrædes, og vi kunne ønske at gå betydelig længere end den højtærede minister. Vi vil gerne være med til arbejdet i udvalget.

Johan Asmussen: Ganske vist er den begejstring, det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen lagde for dagen, endnu mere udtalt end den, der træder frem i den skriftlige fremsættelse, men jeg vil dog sige, at allerede da jeg læste den højtærede indenrigsministers fremsættelse af dette, man kan måske i hvert tilfælde sige ejendommelige lovforslag, kunne jeg ikke lade være med at tænke på den kendte karakteristik i de gamle julehæfter: bag et barsk ydre banker et varmt hjerte. Den højtærede minister siger i sin fremsættelse, at der her er tale om

„at række den nævnte gruppe af vanskeligt stillede medborgere en hjælpende hånd med henblik på at lette deres forbliven i de huse, der jo ofte i mange år har dannet rammen om deres hjem, og herved undgå den menneskelige ulykke, som adskillige vil føle, hvis de tvinges til at afhænde deres ejendom.“

Det er jo så gribende, at der ikke er et menneske, der kan undgå helhjertet at være enig i den målsætning, der kommer til udtryk dér. Jeg holder så meget af begejstring, og jeg kan så godt lide begejstrede mennesker i almindelighed, men i grunden i særdeleshed det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen, og den begejstring, det ærede medlem lagde for dagen, var så vidtfavnende, at den næsten er svær at gå imod, men man må jo se at klare sig.

Jeg forstod, at begejstringen skyldtes ikke mindst, at ideens far netop var det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen, og undertiden har jeg også kunnet være med blandt dem, der med glæde har noteret

visse ideer fra samme side, som det tidligere allerede er nævnt med hensyn til den afgiftspligtige grundstigning, men her kan mit parti og jeg ikke være med. Vi er, man kan roligt sige naturligvis, enige i, at mennesker, der er i den situation, som her forudsættes, bør hjælpes. Det er ikke meningen, at folk skal jages fra hus og hjem, fordi ejendomsskatterne stiger, men det er en bagvendt måde at gå frem på. Det er efter vor mening nærmest en barok idé. Først sørger man for, at ejendomsskatterne stiger så formidabelt af den ene og den anden og den tredje grund — det skal jeg ikke komme ind på — at det bliver vanskeligt eller umuligt for ældre mennesker i de nederste indkomstklasser at klare dem, og derefter vil man låne dem penge til at betale disse skatter.

Der kan siges meget mod ideen og dens udformning. Bl. a. tror jeg, man kan sige, at det antagelig vil vise sig, at man gør de pågældende en bjørnetjeneste. Det drejer sig her om de gamle, om de mindstbemidlede, folk, om hvem man formodentlig på forhånd må antage, at de netop af de grunde har prioriteret relativt højt, mange gange måske meget højt. Man låner dem penge til at betale skatter, men dog ikke ubegrænset. Man siger: du kan kun låne i det mellemrum, der bliver mellem prioriteterne og 95 pct. af ejendomsværdien — lad os sige ejendomsskyldværdien på gammeldags manér, for at alle kan forstå det — og når så denne margin er udfyldt, kan der ikke lånes mere. Dernæst siger man til ham: derefter skal du ikke alene betale de fremtidige skatter, men de renter, som påløber derefter, med 6 pct., og så hjælper det ikke, om man i mellemtiden er blevet 75 eller 80 år, og om man er blevet endnu fattigere eller mere vanskeligt stillet, man kan ikke låne mere efter denne lov. Det kan jeg ikke se er nogen virkelig hjælp. Jeg synes i hvert fald, den er mere end betænkelig.

Det er også betænkeligt og i sig selv meningsløst at lægge skatterne over på arvingerne. Det alene kunne der siges adskilligt om, hvad jeg dog skal afholde mig fra.

Jeg mener, det er et forkert system, og jeg mener, at når man skal hjælpe, hvad der er mange grunde og al mulig

[Johan Asmussen.]

anledning til, må det gøres sådan, som navnlig det ærede medlem hr. Thisted Knudsen og på en lidt mere forsigtig og uigennemskuelig måde også det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen var inde på, nemlig på den måde, at man lempet ejendomsskatterne eller lader dem helt bortfalde. Det sidste vil utvivlsomt i mange tilfælde være det rette. Hvis de pågældende skal hjælpes, fordi skatten er for høj, må man sætte skatten ned. Det, at kommunerne skal give sig til at låne med den ene hånd og tage pengene ind med den anden, forekommer mig lidt for Ebberød Bank-agtigt.

Jeg kan heller ikke dele den opfattelse, at det skulle være særlig rigtigt, hvis man skulle have en sådan ordning, at det var frivilligt for kommunerne, skønsmæssigt o. s. v., o. s. v. Det vil nemlig kunne give det resultat, at den ene ejer, f. eks. en folkepensionist, der bor i sit lille hus på den ene side af kommunegrænsen, får skatterne betalt, og naboen, der sidder i sit hus ved siden af, får det ikke, fordi denne kommune ikke vil eller har vanskeligheder ved at gøre det. Det kan ikke være den rette måde. Derved er der på forhånd lagt op til ulighed, og det synes jeg i hvert fald ikke er noget, man fra lovgivningens side skal lægge så let op til, at det bliver vanskeligt at undgå.

Må jeg sluttelig også gøre en bemærkning om den ejendommelige oplysning, at de kommunale organisationer har givet udtryk for visse principielle betænkeligheder uden dog at tage direkte afstand fra forslaget. Jeg synes i og for sig, det ville have været naturligt at underrette det høje folketing om, hvad det egentlig var, de kommunale organisationer havde sagt, så vi på forhånd kunne vide, hvad der fra den side talte for og imod.

Af mine bemærkninger fremgår, at det vil falde os mere end vanskeligt at støtte dette lovforslag, og jeg tror på forhånd at måtte sige, at det er ganske utænkeligt, at det gennem en udvalgsbehandling skulle kunne få et sådant udseende, at vi kan gå med til det.

Indenrigsministeren (*Hans Hækkerup*):
Jeg takker det ærede medlem hr. Erhard Ja-

kobsen for hans tilslutning til lovforslaget. Det ærede medlem var den, der var mest glad for forslaget, og det er der gode grunde for.

Til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen vil jeg gerne sige, at det er rigtigt, at min begejstring måske var lidt mindre voldsom, men det ærede medlem ved jo, at jeg er et køligt gemyt. Det ærede medlem er derimod et bange gemyt, for han fik bange anelser ved synet af forslaget. Det er rigtigt, at de kommunale organisationer udtalte betænkeligheder; det er klart, at udvalget vil blive gjort bekendt med alle enkeltheder i de udtalelser, der fremkommer. Men i hvert fald, København og Frederiksberg støtter jo forslaget, og man tog ikke afstand fra forslaget.

Jeg forstod det ærede medlem derhen, at han i og for sig fandt, at der bag lovforslaget lå en idé, som måtte realiseres. Men jeg forstod også det ærede medlem — selv om jeg ikke synes, han var så blændende klar, som han plejer at være — derhen, at han mente, at man for disse grupper af befolkningen kunne give helt afkald på skatterne. Dertil vil jeg sige, at det ville principielt forekomme mig betænkeligt, fordi det alene ville være en disposition til fordel for arvingerne, og de har intet — intet — moralsk krav.

Når det ærede medlem tilføjede, at det må være en privat opgave at hjælpe de pågældende, er det vel en udtalelse, der tiltrænger afklaring. Den regner jeg med at vi kan få i udvalget.

Jeg forstod, at det ærede medlem ikke var glad for den form, det indhold, forslaget har, selv om han tilføjede et desværre. Det giver mig hab om, at vi kan dog tale om tingene i et udvalg.

Også det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen fandt ideen god nok, men fremgangsmåden betænkelig. Men når det ærede medlem så i øvrigt oprullede hele sit skattepolitiske program og lod det munde ud i, at ejendomsskatterne alle skulle samles hos kommunerne, så er det jo ingen løsning af det problem, dette lovforslag tager sigte på. Men også det ærede medlem havde den tanke — forstod jeg — at man i hvert fald, om man ikke kunne lade dem bortfalde, så dog kunne nedsætte skatterne for de person-

[Indenrigsministeren.]

grupper, det drejer sig om, og det ærede medlem ville, forstod jeg, forhandle på det grundlag. Vi afviser heller ikke forhandling om noget problem, der rejser sig i forbindelse med denne lovgivning.

Det ærede medlem hr. Svend Haugaards bemærkninger opfattede jeg derhen, at det ærede medlem var velvilligt indstillet over for forslaget, men at der var enkeltheder, det ærede medlem ønsker at drøfte i udvalget, og dertil vil jeg og mit parti være beredt.

Det ærede medlem hr. Poul Dam tilsluttede sig forslaget, men ønskede at gå væsentligt videre, ville f. eks. ophæve bestemmelsen om, at denne hjælp skulle ydes af kommunerne på frivilligt grundlag, og at den ikke alene skulle omfatte mindstbemidlede. Jeg ville nok være noget betænkelig ved gennem en lovgivning af denne art, der har et rent socialt sigte, at gå væsentligt videre, end dette lovforslag indebærer.

Det ærede medlem hr. Johan Asmussen havde jo ikke mange venligheder tilovers for lovforslaget. Han anvendte hele sin fantasi på at finde ord: en barok idé o. s. v. o. s. v. Er det nu ikke, fordi det ærede medlem har så svært ved at fatte, når det drejer sig om lovforslag med socialt indhold, at det virker så barokt på ham? Det ærede medlem lagde slet ikke skjul på, at et af hovedargumenterne for ham netop er hensynet til arvingerne, og dér er det ærede medlem og jeg fundamentalt uenige. Arvingerne har intet krav, naturligvis ikke juridisk, men da heller ikke moralsk.

Det ærede medlem pegede på den mulighed, at man lod skatterne bortfalde. Er det ikke lidt billigt netop i denne situation blot at søge at klare sig med det? Og hvad tænker det ærede medlem på? Skal alle ejendomsskatter bortfalde, eller er det for visse grupper? Det blev ikke aldeles klart.

Jeg må nok konkludere, at den modtagelse, lovforslaget har fået, hvad det idé-mæssige angår, var relativt velvillig, men hvad det formelle og hvad indholdet af forslaget angår, var modtagelsen nok noget broget. Men jeg har håb om, at vi i udvalget kan finde frem til en løsning, og uden at

blive alt for sentimental tør jeg måske sige: til gavn for den gruppe af medborgere, det drejer sig om.

Erhard Jakobsen: Hvis ikke det var upassende, så ville også jeg takke for den velvillige behandling, lovforslaget fik. Den giver absolut forhåbning om, at man i et udvalg kan få et endog ret solidt flertal for det. Derved tænker jeg på, at de indvendinger, som de ærede medlemmer hr. Thisted Knudsen og hr. Gottschalck-Hansen rejste, kan de da ikke for ramme alvor opretholde, når vi mødes i et udvalg og får kendsgerningerne lagt frem. Jeg kan ikke tro andet, end at de ærede medlemmer med deres egne taler i hånden vil være nødt til at gå ind for det, der her er foreslået.

Begge de ærede medlemmer talte, som om folkettingen kunne ændre de ejendoms-skatter, som vi i fremtiden får. Det kan folkettingen da ikke. Jeg går ud fra — selv om statsskatterne er nævnt i lovforslaget, fordi statsskatterne består endnu — og alle går vel ud fra, at inden der er gået ret lang tid, har vi ingen statslige ejendoms-skatter. Det har der været talt så tydeligt for her i salen, at det er der absolut tilslutning til. Det, der bliver tilbage, er kun de kommunale og amtskommunale ejendoms-skatter. Og her må man rigtignok sige, at da det er venstre og de konservative, der vel har flertal i, skal vi sige 75 pct. af landets kommuner, så bliver de kæmpebyrder, som man dér vil lægge på borgerne, bestemt af venstre og de konservative. Hvis man vil lempe borgernes ejendomsskatter i al almindelighed, så gør det. Jeg tør imidlertid godt forudsige, at skattepromillerne i de kommuner, hvor de ærede medlemmers partier har flertal, kommer til at ligge væsentligt højere end i den kommune, hvor jeg er borgmester. Det gør de allerede nu. Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen mente at vide, at i min kommune var der en meget høj beskatning. Jeg har brugt en hel aften ude i min egen kommune på at diskutere med det ærede medlem, og det har mange andre også gjort derude. Det ærede medlem burde vide, at Gladsaxe kommune ligger på 10 promille, og der er ingen, der kan ligge lavere, det ved det ærede medlem også, for 10 promille er

[Erhard Jakobsen.]

bundgrænsen. Derfor er der ingen kommuner, der ligger lavere end min med hensyn til ejendomsbeskatning.

Kommunerne bliver formentlig helt frit stillet både med hensyn til at sætte promillerne op og med hensyn til at sætte promillerne ned; det har jeg forstået at der er tendenser til her i salen. Ja men så bliver det da de lokale råd, der kommer til at bestemme, om de generelt vil lægge meget eller lidt af beskatningen over på deres lokale grunde. Jeg kan tænke mig, at adskillige venstrekommuner kommer til at tage forholdsvis meget, meget høje ejendomsskatter, for hvor skal de ellers hente pengene fra? Det tror jeg de kommer til, og det er her, jeg ønsker at fritage den gruppe af borgere, der er tale om her; jeg ønsker dem fritaget specielt i en række venstrekommuner, men endvidere i en række bykommuner, hvor der er store industrianlæg. Det kan nemlig ikke være rigtigt, at kommunerne skal være nødt til at fritage industrien for at betale ejendomsskatter af hensyn til, at man ellers kommer til at ramme vore ældre medborgere for hårdt. Det må være et usagligt hensyn. Så lidt kommunerne har ud af industrien skattemæssigt, må det være en kommunalbestyrelse frit overladt at sige: industrien påfører os adskillige byrder, den optager megen plads, hvor der ellers kunne bo folk, som kunne betale skat, vi må have nogle penge på en anden måde, vi må have en forholdsvis høj grundbeskatning. Jeg siger ikke, at jeg deler den betragtning. Jeg siger kun, at skal vi have kommunalt selvstyre, så må kommunerne frit kunne slutte sådan og med et flertal beslutte at føre denne skattepolitik. Gør de det, vil de — om man ikke gennemfører dette lovforslag — uvægerligt foruden at ramme industrien, der kan betale, ramme vore ældre medborgere, der ikke kan betale.

Den ærede ordfører for de uafhængige brugte udtrykket „barokt“ i en vis forbindelse. Jeg kunne have lyst til at bruge det om min gode ven det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen, når det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen med alle tegn på forfærdelse afviser den tanke, at kommunerne selv skal bestemme. Ja, fjø for pokker, det er jo kommunalt selvstyre. Det er det,

som det ærede medlem brugte 5 minutter af sin 10 minutters taletid under valgkampen til at udbasunere, at det var det ærede medlem og hans parti den store forkæmper for. Ja men her er et sted, hvor man kan vise det kommunale selvstyre i praksis. Lad kommunerne selv gennemføre dette, eller lad dem lade være med at gennemføre det, og lad så borgerne ved kommunevalg bestemme, om de vil have folk, der ønsker det eller ikke ønsker det. Så er der måske noget at stemme om ved et kommunevalg — det kan ellers knibe en gang imellem at finde noget, fordi så meget nødvendigvis må være ens, uanset hvilket parti der sidder med magten. At man fra flere sider med alle tegn på forfærdelse afviser, at kommunerne selv kan bestemme, samtidig med at man hver eneste dag fortæller, hvilken stor tilhænger man er af kommunalt selvstyre, det er da vist at gøre grin, om ikke andet, så med sig selv.

Jeg kan forstå, at der fra flere sider, vel næsten fra alle sider, er en helt enstemmig stemning for at afskaffe det gule ejendoms-skema. Det kan vi desværre ikke gøre i det kommende udvalg, men vi kan udtale os varmt for tanken.

Nu siger jeg udvalg; jeg går ud fra, at vi skal have nedsat et udvalg. Jeg kunne godt tænke mig i dette udvalg at indkalde de kommunale repræsentanter. Jeg kunne godt lide at vide, hvad de kommunale repræsentanter — bl. a. på mine vegne — har sagt om dette forslag. Jeg kunne godt lide at høre en begrundelse for, hvorfor kommunale repræsentanter kan være bange for de principielle konsekvenser af dette. Den begrundelse vil jeg gerne høre fremsat offentligt af de folk, der har forfægtet den. Vi kan måske nok blive enige om at bede dem komme i udvalget og redegøre for deres synspunkter, eller det kan man måske ikke — eller det kan de måske ikke.

Må jeg så til flere sige, at lovforslaget drejer sig ikke bare om ejendomsskatter. Selv om vi nu sagde, at vi kunne bare lade være at sætte ejendomsskatterne så højt, så ville det ikke være tilstrækkeligt, for det drejer sig ikke bare om ejendomsskatterne. Jeg pegede udtrykkeligt på det tilfælde, at en kommune overtager en hidtil privat vej som offentlig bivej; det koster store penge. Dette forslag kan hjælpe i et

[Erhard Jakobsen.]

sådan tilfælde. Under de nuværende bestemmelser er der intet at gøre, mån må påligne de ældre medborgere den store udgift ved at få vejen sat i stand.

Sympati for arvingerne, det har vi da alle, i hvert fald alle, der har noget at skulle arve. Men arvingerne kan meget nemt komme uden om dette, for de kunne f. eks. bare få den lyse idé at betale skatten for deres gamle forældre, så behøver forældrene ikke at søge kommunen om, at den skal gøre det, og hvis de ikke mener, de er i stand til at ofre så meget på deres forældre som at betale ejendomsskatterne for dem, så skulle pokker give dem én eneste øre i arv bagefter, de har ikke fortjent en snus efter min opfattelse. Det har ikke noget med for eller imod arv at gøre, det er simpelt hen det, at skal der være mening i arv fra forældre til børn, må børnene opfylde deres barneforpligtelser over for forældrene, herunder sørge for, at de får en nogenlunde bekymringsfri alderdom.

Der næst skal jeg lige nævne et par tal. Der var nogen, der begyndte at henfalde i betragtninger — jeg tror, det var det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen — om de enorme prioriteter, der bliver skudt ind. Du godeste! Hvis vi tager en ejendom, der står til 100.000 kr., vil de skatter, som det her kan komme til at dreje sig om, i løbet af 10 år løbe op til maksimalt 10.000 kr. I mellemtiden er ejendommen steget til 150.000 kr. Hvad er det så for en prioritet, man har skudt ind? Der er ikke skudt en prioritet ind, sådan at vedkommende ejer en mindre formue end før. Han ejer, til trods for at skatterne er skudt ind som en prioritet bagefter alt det andet, 40.000 kr. mere, end da denne ordning blev påbegyndt; det er sandheden om det.

Det er disse ting, jeg gerne vil fremhæve, når vi får snakket roligt om tingene i et udvalg, og jeg skal gerne i udvalget lægge al min begejstring til side, for den ved jeg godt er generende, når man sidder omkring et bord og skal tale om tingene, men den kan være ganske gavnlige i anden forbindelse, og jeg er ikke sikker på, at den ikke kunne mildne luften en lille smule også om dette forslag.

Men i alt fald kan jeg berolige også det ærede medlem hr. Svend Haugaard, som

var sympatisk indstillet over for forslaget, med, at når talen er om administrativt besvær, vil jeg ved hjælp af de oplysninger, der foreligger fra den behandling, min egen kommune har givet forslaget — hvor vi altså har gennemført det, og hvor vi selvfølgelig har drøftet alle disse administrative besværligheder — kunne fremlægge så meget materiale, at jeg tror, jeg nemt kan fjerne de betænkeligheder, det ærede medlem måtte nære over for forslaget.

Johan Asmussen: Desværre kan det ikke ses af fortrykket, med hvilket smil den højtærede indenrigsminister ledsagede sine bemærkninger til mig angående min reaktion over for dette lovforslag med et socialt indhold. Men jeg synes, at den højtærede ministers bemærkning lå en lille smule under, skal vi sige den saglige linje. Jeg synes, at jeg så klart, som det på nogen måde var muligt, har tilkendegivet, at jeg fuldt ud deler den opfattelse, at de personer, som dette lovforslag tager sigte på, i givet fald bør hjælpes. Det må være den sociale side af sagen, rent socialt sagligt set. Så kommer spørgsmålet: hvordan skal de hjælpes, og dér kan man naturligvis have forskellige meninger. Men det kan ikke anvendes som argument imod hverken en ordførers eller et partis sociale indstilling, at vi med hensyn til midlerne har forskellige meninger, det må være formålet, det kommer an på, og i den henseende tror jeg ikke jeg vil have svært ved at dele selv det ærede medlem hr. Erhard Jakobsens begejstring, så længe vi taler om, hvad det gælder om at opnå. Men vi kan altså se forskelligt på, ad hvilke veje det bør opnås, og dér håber jeg at de ærede medlemmer, der nyder det privilegium at deltage i udvalgsarbejdet, vil kunne stå imod selv den overordentlig smittende og sympatiske begejstring, som det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen lagde for dagen.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen: Det er kun en ganske kort bemærkning for at anholde det udtryk, der er brugt fra flere sider, om at hjælpe. Der er overhovedet ikke tale om at hjælpe i denne situation. Det er de ældre, der hjælper sig selv. De får lov til af den konjunktur-

[Erhard Jakobsen.]

gevinst, der opstår på deres ejendom, at afholde nogle udgifter. Det eneste, der sker, er, at den pågældende kommune finansierer det for dem. Men hver en øre, det koster for kommunen at finansiere det, får kommunen tilbage igen, den dag ejendommen afhændes. Derfor må man ikke bruge udtrykket hjælpe. Det er ikke i den forstand en social foranstaltning.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Jeg vil bare sige til det ærede medlem hr. Johan Asmussen: hvilket indtryk tror han egentlig det gør på tilhørerne, når han i en omtale af et forslag med udpræget socialt sigte bruger det ordvalg, han gør: barok idé, ejendommelig tanke o. s. v.?

(Kort bemærkning).

Johan Asmussen: Jeg tror, at de tilhørere, der hører efter og hører, at man bruger ordet barok om en fremgangsmåde, vil være i stand til at vurdere, at det er fremgangsmåden, det drejer sig om, og at der ikke er tale om, at det skulle være barokt at hjælpe. Det ligger under den saglige linje at argumentere på den måde.

Må jeg til slut tilføje til det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen: det, det drejer sig om, er jo i realiteten en form for hjælp, det må jo være meningen, og her mener jeg at det er naturligt og normalt at finde andre veje end den, man her er inde på. Det er så fremmedartet, at det må være muligt at finde på noget andet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Erhard Jakobsen: Jeg har forstået, at der ud fra mange forskellige motiver er ønske om at se på lovforslaget i et udvalg. Jeg foreslår derfor, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Første næstformand (From): Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 24. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om købstadkommunernes styrelse og forslag til lov om ændringer i lov om landkommunernes styrelse.

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede. (Udskydelse af revisionen af bestemmelserne om sterilisation af åndssvage).

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

6) *Forespørgsel til statsministeren og forsvarsministeren af Morten Lange m. fl.*

7) *Anden behandling af:*

Forslag til normeringslov for finansåret 1965-66.

8) *Anden behandling af:*

Forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1965-66.

9) *Første behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af lov om leje.

10) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

[Første næstformand.]

11) Første behandling af:

Forslag til lov om slagtning, forhandling, udførsel og indførsel af kaniner.

Mødet hævet kl. 16⁴⁶.

67. møde.

Onsdag den 24. marts kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Gunhild Due* til indenrigsministeren:

„Agter ministeren på baggrund af husholdningsrådets erfaringer at fremsætte lovforslag om åben datomærkning af halvkonserves?“

Gunhild Due: Mit spørgsmål stiller jeg på baggrund af husholdningsrådets markedsundersøgelse af fiskehalvkonserves på dåse.

Undersøgelsen fandt sted på Sjælland uden for København og viste, at halvdelen af den halvkonserves, der findes i detailhandelen, er over 5 måneder gammel, heraf 15 pct. mellem 1 og 2 år og 4-5 pct. over 2 år gammel. Man undersøgte de dåser, der var over 5 måneder gamle, og det viste sig, at 28 pct. var med tyrosinpletter — altså hvide pletter, som er kendetegnet for høj alder; varen kunne være klistret sammen, men var dog brugelig. 13,5 pct. af dåserne var helt kassable; heraf var 8 pct. bombere-de, d. v. s. at man på dåsen kan se, at varen er fordærvet. Men 5,5 pct. af de kassable dåser var ikke bombere-de, selv om indholdet var fordærvet. Man anslog skønsmæssigt ud fra undersøgelser, at der lå for ca. 180.000 kr. ubrugelig halvkonserves i butikkerne på opkøbstidspunktet.

Husholdningsrådet konkluderer, at man må have en hurtigere omsætning af halvkonserves og åben datomærkning. En åben

datomærkning vil fremme omsætningshastigheden og være til stor hjælp og betryggelse for travle forbrugere, der under indkøb ved et enkelt blik på datoen kan sikre sig en ordentlig vare. Jeg håber derfor, at den højtærede minister vil svare imødekom-mende på mit spørgsmål om åben dato-mærkning af halvkonserves.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup):

Til det rent formelle, det ærede medlem spørger mig om — hvorvidt jeg vil fremsætte et lovforslag om åben datomærkning — må jeg sige, at jeg må besvare spørgsmålet be-nægtende, simpelt hen af den grund, at vi i levnedsmiddellovens § 12 har hjemmel til at gennemføre de foranstaltninger, det ærede medlem efterlyser.

Jeg vil imidlertid gerne sige om det, at det jo er et meget omfattende og kompliceret problem. Min forgænger som indenrigsmini-ster iværksatte bl. a. på husholdningsrådets foranledning en undersøgelse af spørgsmålet ved at forelægge det for en række styrelser og erhvervsorganisationer. Vi har endnu ikke fået svar fra dem alle, men det nærmer sig dog. Svarene viser den dybtgående uenighed, der er om problemets løsning.

Selve problemet er jo uhyre kompliceret. Dels står vi her over for et meget bredt felt af varer, dels står vi over for en konflikt mellem på den ene side selvfølgelig for-brugerinteresser og på den anden side ikke urimelige erhvervsinteresser. Jeg vil dog gerne føje til, at jeg vil gøre, hvad jeg kan, for at få fremskyndet en undersøgelse af spørgsmålet, og at jeg på forhånd er meget sympatisk indstillet over for det synspunkt, det ærede medlem har givet udtryk for.

Det ærede medlem ved, at vi i forbindelse med dybfrostspørgsmålet fandt en mellem-løsning. Jeg tror imidlertid ikke, denne mellem-løsning er anvendelig her, hvor det drejer sig om lidet holdbare varer. Jeg kan altså ikke give det ærede medlem et definitivt svar i dag, men kun sige, at vi må sigte imod en løsning, der balancerer på en rimelig måde og ubetinget tilgodeser forbrugernes selvfølgeligelige interesser.

Gunhild Due: Jeg vil gerne sige mange tak for svaret. Jeg synes, det var meget imøde-kommende. Jeg vil så følge sagen nøje og se, om der kommet noget ud af det. Ellers